

Výroční zpráva archivu Židovského muzea v Praze

za rok 2018

Sídlo archivu a kontakty: Stroupežnického 32, 150 00 Praha 5

tel. +420 222 749 211, + 420 257 311 492

Zřizovatel: Židovské muzeum v Praze, U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1

Zařazení v organizační struktuře instituce: Židovské muzeum v Praze – Odbor archivů

Akreditovaný soukromý archiv podle zákona č. 499/2004 Sb., akreditaci vydalo Ministerstvo vnitra dne 1. 2. 2008 na základě ustanovení § 44 písmene f) a v souladu s ustanovením § 58 a § 80, odst. 5 zákona

I. Personální podmínky archivu

V rámci reorganizace se stal archiv ŽMP součástí Odboru archivů (od 1. 6. 2018).

vedoucí odboru:

Mgr. Tomáš Bělohávek, od 1. 9. 2018

pracovníci archivu:

Mgr. Vlastimila Hamáčková

Mgr. Miroslava Kurečková, do 31. 5. 2018

PhDr. Tomáš Krákora

PhDr. Markéta Novotná, Ph.D., od 1. 11. 2018

II. Celkové množství uložených archiválií

V archivu ŽMP je k 31. 12. 2018 evidováno celkem 347 archivních souborů o celkové metrži 637,40 bm; nezpracovaná část (přibližně 17 archivních souborů) tvoří 72,53 bm (11,38 %), zpracovaná (přibližně 330 archivních souborů) 564,87 bm (88,62 %), z toho

inventarizovaná (35 archivních souborů a dílčí části dvou souborů) 68,32 bm (10,72 %, resp. 12,09 % ze zpracované části).

Všechny archivní soubory jsou evidovány v evidenčním statusu I jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“.

Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 335 archivních pomůcek.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Výběr archiválií ve skartačním řízení:

vnější změna 3/ 2018: 314 Židovské muzeum v Praze (1,76 bm)

Výběr archiválií mimo skartační řízení:

vnější změna 1/2018: 347 Sběrka dokumentace – Slovensko (0,88 bm)

vnější změna 2/2018: 348 Česká organizace židovských žen (WIZO) (0,50 bm)

Nákup:

prodávající: aukční dům Winner's Auctions LTD, Jerusalem

opisy 17 náhrobních nápisů vybraných osobností pohřbených na židovském hřbitově v Golčově Jeníkově (12 fol.), zařazeno do fondu Židovská náboženská obec Golčův Jeníkov

Zpracování archiválií

Zpracovány/inventarizovány byly tyto fondy a sbírky:

338 Jiří Fiedler (1935–2014) – pokračovalo pořádání pozůstalosti, byla dále tříděna a rozřazována korespondence k jednotlivým heslům Fiedlerovy elektronické Encyklopedie židovských obcí, materiály byly postupně ukládány do kartonů. V roce 2018 bylo zpracováno 3,1 bm. Postupně je zpracováván soupis této pozůstalosti (T. Krákora).

344 Jiří Lom (1913–2006), rodinný archiv – fond byl uspořádán (2,58 bm) a vypracován k němu manipulační seznam (M. Kurečková).

175 Židovská náboženská obec Smíchov – proběhla kontrola prozatímního inventárního seznamu fondu ŽNO Smíchov, seznam je postupně přepisován do digitální podoby (V. Hamáčková)

192 Nejvyšší rada Svazů židovských náboženských obcí – pokračovala revize sepsaného materiálu (35 kartonů) (V. Hamáčková).

308 Varia – byla započata revize sbírky se zaměřením na popis archiválií týkajících se ŽNO Praha. Materiál je postupně přemanimulován a nově ukládán. Současně byl doplněn prozatímní inventární seznam (T. Krákora).

314 Židovské muzeum v Praze – v rámci skartačního řízení byly převzaty písemnosti Odboru sbírek, Odboru rozvoje a vztahů s veřejností a Odboru pro vzdělávání a kulturu z let 1978–2015 (1,76 bm). Byly sepsány archivované plakáty (151 kusů) (M. Kurečková).

Využívání archiválií, badatelské služby

Archiv navštívilo 68 badatelů (z toho bylo 51 tuzemských a 17 zahraničních), kteří uskutečnili celkem 120 badatelských návštěv. Ke studiu bylo předloženo 877 evidenčních jednotek z 87 fondů a sbírek. Na přípravě materiálů pro badatele se podíleli všichni pracovníci archivu. Bylo zpracováno 11 rešerší a poskytnuto na 140 konzultací a odpovědí na písemné dotazy. Zájem badatelů se nadále soustřeďuje především na rodopis, dějiny jednotlivých židovských obcí a dokumentaci židovských nemovitých památek.

IV. Stav archiválií 2018

Z celkového počtu 347 archivních souborů, které archiv ŽMP vede v evidenci NAD, je 252 archivních souborů nepoškozeno a 95 archivních souborů poškozeno. Především se jedná o mechanické poškození (trhliny, přelomení), poškození prachem, také křehkost, lámavost. Je evidováno i poškození plísněmi a hmyzem.

Digitalizace

V archivu bylo zpracováno 138 skenů jednotlivin z archivních fondů a sbírek pro potřebu badatelů a pro výstavní účely. Systematická digitalizace knižního materiálu je prováděna ve fotodílně muzea. Při výběru materiálu pro digitalizaci se uplatňuje kritérium stáří a badatelské frekvence (postupně jsou digitalizovány nejstarší dochované písemnosti, vybrané pinkasy, knihy obřezek a další archiválie sloužící především pro genealogické bádání). V roce 2018 bylo digitalizováno 13 knih (celkem 3 007 snímků).

V. Konzervace a restaurování archiválií

Nadále probíhala pravidelná kontrola fyzického stavu spravovaného archivního materiálu, čištění, drobné opravy a výběr k restaurování. V roce 2018 bylo za pomoci externistů

vyčištěno 142 knih a 52 kusů velkoformátových materiálů, 4 knihy byly restaurovány. V restaurátorské dílně muzea bylo restaurováno 10 knih.

VI. Odborné aktivity

Spolupráce s vědeckými a kulturními institucemi

Pro výstavu *Eugen Bárkány. Medzi Prešovom a Bratislavou. Between Prešov and Bratislava*, kterou pořádalo Židovské komunitné múzeum Bratislava ve dnech 25. 5. – 7. 10. 2018, bylo poskytnuto 16 skenů ze Sbírkyně dokumentace – Slovensko.

Výzkum

V rámci přípravy nové expozice ve Španělské synagoze pokračovalo studium literatury a pramenů k židovským podnikatelům. Výsledky byly využity pro výběr exponátů v Moravském zemském archivu, Ostravském muzeu, Archivu Vítkovice a.s., Regionálním muzeu v Českém Krumlově, Státním okresním archivu Český Krumlov, Technickém muzeu v Brně a v materiálech spolku Löw-Beerovy vily ve Svitávce. K vybraným exponátům byly zpracovány popisky (V. Hamáčková).

V dubnu 2018 začal druhý český projekt *Yerusha* podporovaný *Rothschild Foundation (Hanadiv) Europe*. Navazuje na projekt z let 2014–2016, během něhož se podařilo shromáždit údaje o více než 1 000 archivních fondů uložených v českých archivech, které obsahují relevantní informace k dějinám Židů v českých zemích. Cílem navazujícího projektu je dokončit průzkum v archivech, které nebyly zahrnuty v projektu předchozím. Za rok 2018 bylo připraveno přes 100 popisů archivních fondů, celkově se předpokládá vytvoření na 250 popisů. Projekt bude ukončen v září 2019 (zajišťuje J. Vitámvášová – externě, v archivu ŽMP byla zaměstnána do 31. 12. 2017).

Ve spolupráci s Odborem židovských dějin se archiv podílel na konzultacích v rámci dokumentace židovských hřbitovů a zhodnocení získaného epigrafického materiálu. Pro archiv ŽMP byl zakoupen drobný rukopis z 80. let 19. století, obsahující opisy 17 náhrobních nápisů vybraných osobností pohřbených na židovském hřbitově v Golčově Jeníkově.

Popularizační a organizační činnost

Zpracování pramenů k historii místní židovské komunity v Davli – pro Úřad městyse Davle u příležitosti plánovaného odhalení památníku na místě bývalé synagogy (T. Krákora)

Organizace 7. ročníku semináře *Židé v Čechách*, Třeboň 24. 10. – 25. 10. 2018, ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Třeboni (V. Hamáčková) – semináře se účastnilo přes 40 historiků a archivářů, bylo předneseno 24 referátů

Účast na konferencích, seminářích a školeních

Odborný seminář ke 100. výročí založení Waldesova muzea knoflíků a spínadel, Kotěrovo muzeum architektury a Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, 25. 9. 2018 (V. Hamáčková)

Péče o židovské kulturní dědictví, Omnium, z. s., 3. 10. 2018 (V. Hamáčková)

7. ročník semináře *Židé v Čechách*, Třeboň, 24. 10. – 25. 10. 2018

- T. Krákora, příspěvek *Legislativa pozůstalostní praxe židů v 1. pol. 19. století*

- V. Hamáčková, příspěvek *Několik poznámek k činnosti Nejvyšší rady Svazů židovských náboženských obcí*

17. zasedání k problematice sepulkrálních památek, Ústav dějin umění AV ČR, 26. 10. 2018 (V. Hamáčková)

Pracovníci archivu, kteří mají přístup k osobním údajům, byli proškoleni v rámci implementace GDPR, 23. 5. 2018 (V. Hamáčková, T. Krákora)

Kurz pro operátory programu PEvA (Program pro evidence v archivu), OASSS MV ČR ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu Praha, 13. 6. – 15. 6. 2018 (T. Krákora)

